

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет іноземної філології

Кафедра теорії і практики англійської мови та прикладної лінгвістики

ЛУЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра іноземних мов

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ “ОСТРОЗЬКА АКАДЕМІЯ”

Кафедра індосвропейських мов

***“Сучасні проблеми германського та романського
мовознавства”***

Матеріали

***третьої Всеукраїнської науково-практичної
заочної конференції***

Рівне

2015

ББК 81.0
С 91
УДК 81

Сучасні проблеми германського та романського мовознавства: Матеріали третьої Всеукраїнської науково-практичної заочної конференції, 23-24 квітня 2015 року, Рівне. – 263, [2]с.

До збірника увійшли матеріали третьої Всеукраїнської науково-практичної заочної конференції “Сучасні проблеми германського та романського мовознавства”, присвячені актуальним напрямкам досліджень у галузі філології та методики викладання мов.

Матеріали збірника можуть бути корисними для науковців, дослідників, лінгвістів, аспірантів, пошукувачів, викладачів та студентів вищих мовних навчальних закладів.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор:

Михальчук Наталія Олександрівна – доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри теорії і практики англійської мови та прикладної лінгвістики (Рівненський державний гуманітарний університет).

Заступники головного редактора:

Бігунова Світозара Анатоліївна – кандидат психологічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет);

Деменчук Олег Володимирович – кандидат філологічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет)

ЧЛЕНИ РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ:

Постоловський Руслан Михайлович – кандидат історичних наук, професор, ректор Рівненського державного гуманітарного університету

Ніколайчук Галина Іванівна – кандидат педагогічних наук, професор, декан факультету іноземної філології (Рівненський державний гуманітарний університет);

Ковальчук Інна В'ячеславівна – кандидат психологічних наук, доцент, завідувач кафедри індоєвропейських мов (Національний університет “Острозька академія”);

Губіна Алла Михайлівна – кандидат психологічних наук, доцент, в.о. завідувача кафедри іноземних мов (Луцький національний технічний університет);

Воробйова Людмила Михайлівна – кандидат філологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Калініченко Михайло Михайлович – кандидат філологічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет)

Затверджено Вченою радою Рівненського державного гуманітарного університету (протокол № 8 від 28.03.2015 р.).

За достовірність фактів, дат, назв і т. п. відповідають автори статей. Думки авторів можуть не збігатися з позицією редколегії.

ЛІТЕРАТУРА

1. Караулов Ю. Н. Общая и русская идеография / Отв. ред. С. Г. Бархударов. Изд. 2-е. – М. : Книжный дом «Либроком», 2010. – 360 с.
2. Кочерган М. П. Загальне мовознавство / М. П. Кочерган. – 3-тє вид. – К. : ВЦ «Академія», 2010. – 464 с.
3. Матвеева Т. В. Полный словарь лингвистических терминов / Т. В. Матвеева. – Ростов н/Д : Феникс, 2010. – 562 с.
4. Уфимцева А. А. Опыт изучения лексики как системы / А. А. Уфимцева. – М.: Наука, 2004. – 287с.

Н. І. Вовчук

Рівне

КОННОТАТИВНОСТЬ ПОЭТИЧЕСКИХ НОВООБРАЗОВАНИЙ

Литература богата ассоциациями, неоднозначностью, многосложностью, асимметричностью, полисемантической в широком смысле этих слов. Именно в поэтическом тексте ярко проявляется коннотация – фундаментальное свойство поэзии.

Семантическая структура слова отражает не только предметы или явления действительности, но и выражает эмоционально-оценочно-экспрессивное отношение к названным предметам и явлениям. Любая коннотация предполагает оценку, экспрессивность, эмоции. Как отмечают исследователи [5, 83], наличие или отсутствие эмоциональной оценки в новом слове, а также его характер зависят от целого ряда факторов:

- 1) от характера лексического значения мотивирующей основы слова и его стилистической окраски;
- 2) от эмоционально-стилистической окраски словообразующих аффиксов;
- 3) от контекста;

- 4) от семантической и стилистической сочетаемости или несочетаемости словообразующих элементов.

Окказиональные коннотации – это «вторичные» эмоционально-экспрессивные и содержательные «наслоения» на собственно денотативное содержание, которые вызывают нетипичные представления.

Так, в русской поэзии XX в. широко представлена эмоциональность, грамматически маркированная. Она создается с помощью суффиксов субъективной оценки: -ич- (ручичи, людичи (С.Кирсанов); -юг- (лошадюги (А.Рогов); -ист...ик- (кабычегоневышлистики (С.Кирсанов) – возникает уменьшительно-уничижительная оценка с оттенком пренебрежения). Эти слова отличаются от тех слов, на базе которых они возникли, особой эмоционально-экспрессивной окраской.

Эмоциональность всегда или положительна или отрицательна. В то же время окраска эмоциональности очень неустойчива и находится в связи с контекстом.

Художественная речь интенсивно использует транспозиционное словообразование, которое позволяет варьировать выражение признака: снись, Сплю, Спи и др. (С.Кирсанов), Голодай (В.Бармичев), зевательное, дательное (А.Парщиков) и некот. др.

Лексика, выражающая чувства (кровно-моя (Б.Ахмадулина), Людмила-2 (А.Вознесенский); эмоциональные состояния (велолихачи (Е.Винокур), лишенство (Ф.Искандер), ночество (О.Поскребышев); качества и свойства человеческого характера (вечномерзлотность (Е.Евтушенко), крепкоспаи, всеснайки (С.Кирсанов); переживания (одней (Е.Евтушенко); ощущения (девио-сон (А.Вознесенский); восприятия (жужжизнь (С.Кирсанов) и др., является не просто описанием состояния человеческого сознания, а способом его существования. Напр.:

Наверно, с течением дней

Я стану еще одной... (Е.Евтушенко) [2, 143] .

Лексика, в большей степени наполненная эмоциональным содержанием, служит средством передачи опосредованного чувственного восприятия и связана с ощущением приятного-неприятного, удовольствия-неудовольствия, радости-печали, страха и других положительных и отрицательных эмоциональных состояний, испытанных субъектом и материализованных в авторской оценке.

Стилистическая выразительность собственных имен в художественном тексте – это результат творческого использования семантических свойств лексики, употребленной для номинации. В процессе «жизни» наименования в художественном произведении актуализируются определенные ассоциации и появляются новые коннотации.

Среди индивидуально-авторских неологизмов следует выделить группу собственных имен, которые обладают коннотациями, обусловленными компонентами культуры в структуре лексического значения. В эту группу включаются собственные имена и производные от них наименования с коннотациями, находящимися в зависимости от культурной среды автора и читателя. Это коннотации, связанные с фамилиями, личными именами и прозвищами из сферы литературы и искусства: персонажи художественных произведений, мифонимы, теонимы. Это такие новообразования: Сонишко Всеснявин (С.Кирсанов), матиссница, пикассница (П.Вегин). К этой группе примыкают аппелятивы: лесалка, НЛОжницы (А.Вознесенский).

Вторую группу представляют собой наименования, обладающие историко-социальными коннотациями. Они обращены к историческому и политическому прошлому: пинотечество (Е.Евтушенко), эгобарство (А.Вознесенский) и др.

Третью группу представляют собой наименования, обладающие интеллектуально-оценочными коннотациями. Они дают возрастную характеристику лирическим героям, указывая на их профессию, дают морально-этическую характеристику и т.д.: Мастер-На-Руки-На-Все

(С.Кирсанов), Монтирович, Винтичек, Отверткович, Поэтарх, Парижников (А.Вознесенский), Сверхпланыч (Е.Евтушенко).

Использование нарицательного существительного в роли мотивирующей основы-имени позволяет сконцентрировать внимание на какой-то особенности персонажа (внешности, чертах характера и т.д.).

Иногда поэты уже в заглавии стихотворения дают емкую характеристику того, что прозвучит дальше: собакалипсис, поэхо, кукурьеза (А.Вознесенский), велолихачи (Е.Винокур) и др. Таким образом проявляется экспрессивно-апелляционная функция заглавия, которая заключается в воздействии ассоциаций и образов, вызываемых у читателя заголовком произведения, на его чувства.

Эффект возвышенности, торжественности создается в текстах поэзии с помощью старославянских аффиксов и общей звуковой оболочки слова: возглыбие (Б.Ахмадулина), Поэтарх, Поэтархат (А.Вознесенский) и др.

Во многих новообразованиях содержится уничижительная оценка явления, действия, человека: содременник (Р.Рождественский), лизаки, язвивались, яздаивались (А.Вознесенский) и др.

Можно выделить ряд оттенков, которые присутствуют в русской поэзии XX в.:

- 1) оттенок фамильярной иронии: преласков, превесел (Б.Ахмадулина);
- 2) оттенок увеличительности (осуждения или грубоватого одобрения): непогодина (И.Ляпин);
- 3) пренебрежительно-уничижительный оттенок: провинцилюдки (О.Хлебников), ботиныч (А.Вознесенский);
- 4) уменьшительно-ласкательный оттенок: сугробята (А.Вознесенский), духарики (А.Щупалов) и др.

Таким образом, лексика, выражающая презрение, пренебрежение, ласкательность, создает емкую эмоциональную характеристику предмета или лица, явления действительности. Новообразования могут дополнительно выражать также идею о желательности или нежелательности явлений, о

соответствии их каким-нибудь нормам, требованиям, т.е. давать явлениям еще и интеллектуально-логическую оценку. Таково, напр., Кабычегоневышлистенко у Е.Евтушенко. Поэт говорит о том, что всякое отступление от мудрого закона жизни и античеловечно, и антиобщественно; оно ведет к разрушению и гибели человеческой личности:

В летающем френче Кабычегоневышлистенко,
Сохранен своих охраняя
от якобы вредных затей,
видел во всей кибернетике
лишь мракобесие и мистику
и отнимал компьютеры у будущих наших детей [2, 81].

Итак, аффиксальные коннотации усиливают художественную выразительность текста, создавая ту или иную характеристику явления (юмористическую, саркастическую, ироническую или сатирическую).

Эмоционально-экспрессивная лексика позволяет автору не только дать всестороннюю характеристику фактам и явлениям, но и выразить при этом свое собственное отношение и оценку того, что изображается. Введение ее в текст способствует выражению авторской индивидуальности, что является обязательным условием обеспечения эмоционального воздействия текста поэтического произведения на читателя.

ЛИТЕРАТУРА

- 1) Гаджимурадова Б.Н. Авторские неологизмы в современном поэтическом тексте/Б.Н.Гаджимурадова. – Махачкала: Эпоха, 2007. – 352 с.
- 2) Евтушенко Е. Избранные произведения. Т.1. Стихотворения и поэмы/Е. Евтушенко. – М.: Художественная литература, 1980. – 510 с.
- 3) Клобуков Е.В. Словообразование. Современный русский литературный язык/Е.В.Клобуков. – М.:Просвещение, 2009. – 294 с.

- 4) Козырев В.А. Словари неологизмов//Очерки о словарях русского языка /В.А. Козырев, В.Д.Черняк. – М.:СПб, 2000. – 840 с.
- 5) Языковые процессы современной художественной литературы: Поэзия. – М.: Наука, 1977. – 446 с.

І.А.Воробйова

Рівне

СПОСОБИ УТВОРЕННЯ ОКАЗІОНАЛЬНИХ АНТРОПОНІМІВ У РОМАНАХ ТЕРРІ ПРАТЧЕТТА

Вживання okazіоналізмів є характерною особливістю фентезійних творів та можливих світів, які у них відображені. Використання численних інновацій слугує, з одного боку, показовою характеристикою індивідуального авторського стилю та мовлення. А з іншого боку, вони називають реалії та явища фентезійних можливих світів, які не мають ніякого вираження окрім мовного. Саме ці лексичні одиниці утворюють мовну картину можливого світу.

Террі Пратчетт силою свого таланту створює химерний магічний світ, який він називає Пласким світом. Тому, звісно, для опису реалій цього дивовижного світу і для зображення різноманіття мудрих, гротескних, симпатичних і складних характерів його персонажів, автор використовує численні мовні інновації, зокрема okazіоналізми. Експериментуючи зі словами в найрізноманітніший спосіб, письменник не просто створює okazіоналізми, він створює свою власну мову зі своїми законами.

Пратчеттівські okazіоналізми, як правило, формуються з наявного мовного матеріалу, а не виникають як абсолютно нові звукосполуки. Створення неологізмів представляє собою складний мовленнєво-розумовий процес, що реалізує водночас різноманітні когнітивні та мовні механізми. Більшість вчених виокремлюють наступні когнітивні механізми: аналогія, асоціація, опозиція, меліорація, асиміляція, акцентування, понятійна

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ

Бігунова С. А., Зубілевич М. І. The Non-Verbal and Verbal Components of Etiquette in Virtual Communication	6
Білоус Т. М. Процеси оптимізації міжкультурної комунікації як особливої форми соціальної взаємодії в контексті сучасного діалогу культур	13
Войтенко І. Г. Мовленнєво-етикетний стереотип у англomовному політичному та економічному дискурсі	17
Воробйова Л. М. Семантика слова: психолінгвістичний аспект	23
Ногачевська І. О. Проблема мовної особистості у контексті творчої діяльності	31
Романюк С. К. Мовленнєвий вплив як прагмалінгвістична проблема.....	37
Самборська І. М. Изучение семантики слова: когнитивно-прагматический аспект.....	44

СЕКЦІЯ 2. ТРАДИЦІЙНІ ТА НОВІТНІ АСПЕКТИ ЛІНГВІСТИЧНИХ ТА ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Бігунов Д. О. Конфлікт у художньому дискурсі	49
Валько О. В. Тлумачення терміну “емфаза” у мовознавчих студіях	53
Верьовкіна О. Є. Коментар автора в оповіданнях Р.Дала.....	57
Вєтрова І. М. Лексико-семантичне поле “рух” в англійській та українській мовах.....	63
Вовчук Н. І. Коннотативність поетических новообразований.....	67
Воробйова І. А. Способи утворення оказіональних антропонімів у романах Террі Пратчетта.....	72
Дзюман І. І. Проблема системного вивчення ідіоматичних виразів.....	78
Івашкевич Е. Е. Особливості перекладу О.Логвиненком роману Дж.Д.Селінджера із використанням стратегії «суто авторський переклад».....	82

Касаткіна-Кубишкіна О. В.

До питання структурно-семантичних та граматичних особливостей фразеологічних одиниць з колірним компонентом..... 88

Корженевська О. В.

Комунікативно-прагматичні аспекти вивчення юридичних текстів..... 92

Мороз Л. В., Кисляк О. В.

Значення творчості Романа Бжеського для розвитку сучасного історичного процесу в Україні 99

Мороз Л. В., Шкода Н. В.

Сюжетно – композиційні новації – провідний чинник жанрового розвитку художніх життєписів..... 103

Приходько В. Б.

Інтертекстуальність та переклад 107

Сербіна Т. Г.

Народна афористика в газеті як елемент мовної гри 111

СЕКЦІЯ 3. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Антоненко Н. Є.

Listening: Problems and Solutions 118

Антюхова Н. І.

До проблеми становлення творчого потенціалу майбутнього вчителя іноземних мов 124

Богачик М. С.

Системотвірні чинники процесу засвоєння англійських комп'ютерних неологізмів студентами педагогічного університету 140

Бойко Н. Г.

Використання пісенного матеріалу у формуванні комунікативної компетенції школярів на уроках іноземної мови..... 144

Джава Н. А.

Gruppenlesen mit vier Strategien – reziprokes Lernen und Lehren 151

Зубілевич М. І., Бігунова С. А.

Природа виникнення та класифікація порушень граматичної правильності англійської писемної комунікації 154

Кіндрат Н. П.

Використання можливостей інтернету при дистанційному навчанні..... 158

Кочубей О. С.

Запровадження компетентнісного підходу у підготовці фахівців з вищою освітою..... 165

Моргачова І. В.

До проблеми становлення професійної компетентності майбутніх юристів..... 174

Мороз Л. В.

Polemik: Bildung gegen Ausbildung..... 180

Мороз Л. В., Новосад Н. І.	
Die Stunde der Individualität in der Pädagogik.....	186
Мороз Л. М.	
Педагогічна інтерпретація філософії виховання німецькими просвітниками.....	190
Перішко І. В.	
Аспекти необхідності підготовки майбутніх маркетологів до іншомовного спілкування для туристичної діяльності.....	193
Трофімчук В. М., Дуброва А. С.	
Рациональне використання рідної мови під час навчання іноземної.....	197
Федоришин О. П.	
Формування позитивної мотивації до вивчення іноземної мови на початковому етапі.....	200

СЕКЦІЯ 4. ЗІСТАВНА ЕТНОЛІНГВІСТИКА ТА ТЕРМІНОЛОГІЯ В АСПЕКТІ МОВНИХ ТА КОНЦЕПТУАЛЬНИХ КАРТИН СВІТУ

Байло Ю. В.	
Транстермінологізація англійських термінів військової справи.....	204
Деменчук О. В.	
Perception Vocabulary in English, Polish and Ukrainian: a Cognitive-Onomasiological Approach.....	206
Замашна С. М.	
Особливості комунікативної поведінки англійського й українського народів.....	215
Івашкевич Е. З.	
The Structure of Social Intellect of the Person.....	222
Калініченко М. М.	
Творчість Емілі Дікінсон в дискурсі популярної жіночої літератури Сполучених Штатів першої половини ХІХ сторіччя.....	225
Константинова О. В.	
Двокомпонентні термінологічні словосполучення англійської термінології оподаткування.....	227
Михальчук Н. О., Чала Ю. М.	
Особливості впливу французьких запозичень на динаміку лексичної системи англійської мови.....	233
Ярута Н. П.	
Особливості нових лінгвістично-політичних досліджень в Україні.....	248
Яцюрин А. О.	
The study of productive or “problem” thinking.....	256
ІНФОРМАЦІЯ ПРО АВТОРІВ.....	260